

НАУКОВА ШКОЛА АКАДЕМІКА ІВАНА ЗЯЗЮНА У ПРАЦЯХ ЙОГО СОРАТНИКІВ ТА УЧНІВ
реабілітаційних заходів необхідно вивчати й аналізувати динаміку показників якості життя, що включають дані про фізичне, соціальне та психосоматичне здоров'я спортсмена, тому що ці показники перебувають у тісному взаємозв'язку на всіх етапах відновлення.

Література. 1. *Анохин И. А.* Аутогенная тренировка / И. А. Анохин - М.: Физкультура и спорт, 1980. – 169 с. 2. *Шульц И. Г.* Аутогенная тренировка / И.Г. Шульц – М.: Физкультура и спорт, 1985. – 146 с. 3. *Кермани К. Х.* Аутогенная тренировка / К. Х. Кермани – М.: Физическая культура, 2005. – 315с. 4. *Сеидов М. Е.* Релаксация и мобилизация. Искусство управлять собой / М. Е. Сеидов – М.: Физическая культура, 2004. – 395с.

УДК 373.5(4):008-022.218:004

Гриценчук О. О.
м. Київ, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ: ДОСВІД НІДЕРЛАНДІВ

У сучасному технологічному світі процеси освіти відбуваються в умовах інформаційно-освітнього середовища (ІОС). Питання побудови і розвитку ІОС висвітлені у роботах вітчизняних вчених, зокрема, В. Бикова, М. Жалдака, Ю. Жука, Л. Карташової, В. Кухаренка, М. Лещенко, С. Литвинової, Н. Морзе, В. Олійника, О. Пінчук, О. Спіріна та ін [1]. Створення інформаційно-освітніх середовищ не тільки створює умови для ефективного навчально-виховного процесу, формування компетентностей учнів та розвитку компетентностей вчителя, а й дозволяє підготуватися у змодельованому інформаційно-освітньому середовищі до участі у цифровому суспільстві. Набуття і розвиток інформаційно-комунікаційної

компетентності (ІК-компетентність) дозволить учням перерости у активних, відповідальних, здатних діяти автономно, цифрових громадян, і в цьому процесі велике значення має розвиток громадянської компетентності вчителя у інформаційно-освітньому середовищі. 2018-2019 рр. відзначилися для Нідерландів переглядом освітніх цілей, навчальних програм, оновленням змісту освіти. Серед дев'яти основних освітніх напрямів названо громадянську освіту та цифрову грамотність. Розвиток громадянської компетентності вчителів, що викладають громадянську освіту (ГО) чи інтегрують теми ГО на своїх уроках, відбувається у інформаційно-освітньому середовищі, що відрізняється безліччю засобів. Платформа De Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer (NVLN, <https://nvlm.nl>) [2] нідерл., Асоціація викладачів суспільствознавчих дисциплін Нідерландів, що займається розробкою стандартів, навчальних планів, залучаючи до цього процесу колег по всій країні. На цій платформі вчителі навчаються, обмінюються досвідом, отримують доступ до ресурсів, залучаються до тестувань і анкетувань.

Платформа «Seneca Burgerschap», нідер. («Громадянство Сенеки», <https://www.senecaburgerschap.nl/>) [3], на якій розгорнуто потужне віртуальне інформаційно-освітнє середовище, присвячує свою діяльність питанням суспільствознавчих дисциплін і громадянської освіти. Ресурс пропонує два Інтернет-портали: портал соціальних досліджень та портал суспільствознавчих дисциплін. Портал соціальних досліджень надає освітянам, науковцям, учням, батькам та всім іншим зацікавленим учасникам освітнього процесу ресурси, що розміщені за такими розділами: «YouTube. «Зображення говорить більше, ніж...», «Ідеї», «Тести» та «Навчання може бути цікавим». У розділі «YouTube. «Зображення говорить більше, ніж...» засобами каналу висвітлюються та обговорюються проблеми мультимедіа та медіа грамотності, достовірності інформації, критичності сприйняття відео та аудіо та ін. Розділ «Ідеї»

пропонує учням та викладачам предметів суспільствознавчого циклу та громадянської освіти методичні матеріали та інформаційні ресурси на актуальні теми, наприклад: «Безробіття. Працювати – це чудово! Проблема втрати роботи та роль держави.», «Багаті і бідні. Різниця між багатими та бідними призводять до конфліктів. Що може зробити суспільство з цього приводу?», «Безпека чи свобода. Що важливіше? Наша безпека, чи наша свобода? Що відбувається у приватному житті громадян?», «Технологізація. Нова технологія має основні наслідки для нашого способу життя: позитивні та негативні.», «Тероризм. Чому деякі люди стають терористами? Як суспільство має боротися з цією проблемою?», «Жіночі права. Чи однаково ставляться до жінок у Нідерландах? А в інших країнах?» та багато інших. Розділ *«Діагностичні тести»* дозволяє залучитися до процесу тестування. Запропоновані тестові завдання створені можуть бути застосовані як у формальному, так і у неформальному навчанні. Одним із інструментів, що використовується для створення тестів і швидкої обробки та представлення їх результатів використовується інструмент Bookwidgets (<https://www.bookwidgets.com>), що працює з Google Classroom, Microsoft Teams for Education, Moodle, Canvas або Schoology. Розділ «Навчання може бути цікавим» присвячений напряму гейміфікації та його методичній підтримці. Зокрема, мотиваційна навчальна симуляційна гра, розроблена ООН, дозволяє стати учасниками конференції з питань клімату на планеті, під час якої учні виконують ролі політиків, державних діячів, представників громади та ін. Ще одним прикладом є карткова гра, спрямована на ознайомлення учнів з термінологією суспільствознавчої галузі та галузі громадянської освіти, під час якої учні власними словами пояснюють зміст термінів. Портал суспільствознавчих дисциплін надає навчальні матеріали та методичну підтримку для учнів і вчителів. Електронні підручники і робочі зошити розроблено для всіх ланок загальної середньої освіти.

Література. 1. Биков В. Ю., Буров О. Ю., Гуржій А. М., Жалдак М. І., Лещенко М. П., Литвинова С. Г., Луговий В. І., Олійник В. В., Спірін О. М., Шишкіна М. П. (2019) Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України. Монографія. Компринт, м. Київ, Україна. 2. Платформа De Nederlandse Vereniging van Leraren Maatschappijleer (NVLM), нідер., <https://nvlm.nl>. 3. Платформа «Seneca Burgerschap», нідер. <https://www.senecaburgerschap.nl>.

УДК 378.147:159.9

*Гура Т. В., Кругляк О. С.
м. Харків, Україна*

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ДО САМООРГАНІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДІСЦИПЛІН

Актуальність дослідження обумовлюється необхідністю розв'язання існуючих суперечностей: потребами суспільства у фахівцях, що володіють високим рівнем готовності до самоорганізації в процесі самостійної роботи, і відсутністю даної якості у багатьох з них; між необхідністю впровадження нових форм та методів навчання у вищій школі для формування готовності до самоорганізації в процесі самостійної роботи майбутніх економістів і реальним станом організації самостійної та самоосвітньої діяльності студентів при вивченні економічних дисциплін.

Метою даної роботи є запропонувати методи формування готовності студентів до самоорганізації в процесі самостійної роботи при вивченні економічних дисциплін.